

Internasjonalt landbruk

MANDAG FORSKNING & UTDANNING * TIRSDAG EU * ONSDAG INTERNASJONALT LANDBRUK * TORSDAG VEKSTTORGET * FREDAG MAT * LØRDAG NYSKAPNING

Trussel: Norske forskere sier klimaendringer allerede har ført til tørke og dårlige avlinger i Asia, Australia, Europa og Nord Amerika det siste tiåret.

* KLIMA

Klimaforskere varslers m

Klimaendringer vil gi matmangel, krig og flyktningbølger, mener forskere.

Samtidig som verdens befolkning øker i et rasende tempo, sørger klimaendringene for at økningen i matvareproduksjon faller.

Ifølge FNs klimarapport fra i fjor vil matproduksjonen falle med to prosent for hvert tiår fram til 2050, mens matbehovet vil vokse med 14 prosent.

Denne uken arrangeres «Climate Week» i New York, hvor politikere og forretningsledere samles for å diskutere miljøet. Samtidig skal 150 verdensledere, inkludert USAs president Barack Obama og Kinas president Xi Jinping, diskutere nye bærekraftige utviklingsmål i FN.

Tore Furevik, direktør ved Bjerknessenteret for klimaforskning, sier det er prekært at problemene som klimaendringene påfører landbruket settes på dagsorden før klimatoppmøtet i Paris i desember.

– Trusselen mot matproduksjonen er en av de alvorligste konsekvensene av klimaendringene. Det er ingen tvil om at problemene er blitt undervurdert, sier han.

Alvorlige konsekvenser

Han sier at hetebølger i Asia, Australia, Europa og Nord Amerika det siste tiåret, viser at jord-

bruk må prioriteres i en helt annen grad enn i dag.

– Mindre nedbør og høyere temperaturer har direkte, alvorlige konsekvenser på avlinger over store deler av verden. I 2003 førte kraftig tørke i Europa til at opp mot 40 prosent av avlingene i Italia, Spania og Frankrike ble ødelagt. I 2012 var det en tilsvarende hetebølge i USA. Da ble store deler av mais- og hveteavlingene ødelagt, sier Furevik.

Samtidig tegner klimaforskeren et enda dystre bilde for framtiden.

– Klimamodellene er entydige, og viser langt mer ekstremvær de neste tiårene. Med unntak av de nordligste landene, vil klimaendringene ha en uteluk-

kende negativ effekt på matproduksjonen. Sammen med vannmangel er dette den største trusselen verden står overfor i dette århundret, sier Furevik, og legger til at endringene er uunngåelige.

– Selv om vi reduserer utslippene vil klimaet forverre seg de neste 30 årene. Det vi må gjøre er

å tilpasse jordbruket i takt med vær- og klimabetingelsene, sier han.

Avle fram nye planter

Forskningsdirektør Nils Vagstad i NIBIO sier at matvaresikkerheten i sårbare land i Afrika og Asia med raskt voksende befolkninger vil rammes raskere enn andre.

ALVORLIG

«Mindre nedbør og høyere temperaturer har direkte, alvorlige konsekvenser på avlinger over store deler av verden.»

TORE FUREVIK, DIREKTØR VED BJERKNESSENTERET FOR KLIMAFORSKNING

Avskaffer randsonelov

DANMARK. Den danske miljøvernministeren Eva Kjer Hansen (V) har fremmet et forslag om å suspendere landets kontroversielle randsonelov, som tvinger bønder til å ha en buffersoner med ni meter utmark rundt bekket og

innsjøer på jordene deres.

– Danske bønder skal ikke lenger få en randsonelov trukket ned over hodet, som de ikke blir kompenserte for, sier hun, ifølge avisen Information. Danske bønder har mottatt det nye forslaget med jubel.

FOTO: COLOURBOX

Øker melkeprisen

STORBRITANNIA. Flere britiske handelsaktører øker innkjøpsprisen for melk.

Etter prisøkningene kommer de britiske matkjedene Tesco, Sainsbury, Waitrose och Marks & Spencer att betale rundt 3,79 kroner per liter melk (30 pence).

Aldi, Lidl og Asda legger seg på rundt 3,54 kroner (28 pence) og Morrison vil betale rundt 3,3 kroner (26 pence), skriver The Telegraph.

Det britiske bondelaget, National Farmers Union, sier at de ønsker initiativet velkomment.

FOTO: TERJE RASMUSSEN

Nye planter: Nils Vagstad mener vi må avle fram planter som er mindre sårbare for tørke eller flom.

FOTO: RAGNAR V PEDERSEN

Migrasjonsbølger: Forskere mener matmangel, skapt av klimaendringer, vil utløse kriger og tvinge mennesker på flukt.

FOTO: YANNIS BEHRAKIS / REUTERS

atkatastrofe

– Vi ser allerede at klimaendringene fører til mindre gunstige vekstforhold. Tørke og monsuner som kommer på feil tidspunkter, skaper store problemer. Kampen om ressurser, både vann og areal, vil bli sentralt framover, spesielt i Afrika hvor det forventes stor befolkningsvekst, sier han.

Vagstad er usikker på hvordan klimaendringene vil påvirke hovedtyngden av hvilke produkter som dyrkes i ulike deler av verden. Uansett ser han for seg at det blir avgjørende å avle fram nye planter som er mindre sårbare for sykdom, hete, tørke eller flom.

Migrasjonsbølger

Ifølge FNs klimarapport kan temperaturøkninger og endrede nedbørmønstre føre til at mat-

priser øker med opptil 84 prosent innen 2050. Vagstad spår at konsekvensene kan bli underernæring, krig om vann- og matressurser og ukontrollerte migrasjonsbølger.

– Dagens flyktningstrøm kan være en forsmak på hva vi har i vente, sier han, og får støtte av Furevik.

– Mange forskere har pekt på at økte matvarepriser bidro til misnøyen som førte til den arabiske våren. Klimaet kan dermed sees på som en av årsakene til dagens flyktningssituasjon, sier Furevik.

Vagstad mener politikere og media i for stor grad har rettet oppmerksomheten mot andre sider ved klimaproblemene istedenfor matproduksjon.

– Mange land i Asia har klart

den enorme utfordringen med å skaffe nok mat til sin befolkning. Afrika, tross massiv bistand fra Europa, er i en annen situasjon. For den globale stabiliteten er det antagelig få ting som er viktigere enn at Afrika selv blir i stand til å brødfø sin raskt voksende befolkning.

Vagstad sier et velfungerende landbruk er fundamentet for et stabilt samfunn.

– Det er derfor åpenbart landbruk og matsikkerhet bør ha en svært sentral plass både i klimadiskusjonene og i norsk utenriks- og bistandsrettet arbeid, sier han.

STEFAN OFFERGAARD

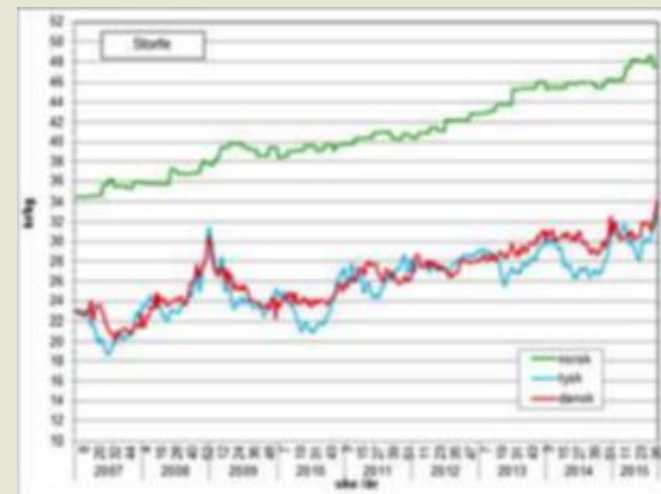
stefan.offergaard@nationen.no

* Se også side 16 og 17

RÅVAREBØRS

Utvikling i norske og internasjonale matpriser

Prisutvikling på storfe

I EU økte storfeprisene i Danmark og Tyskland den første uka i august, da sommerferien i Nord-Europa var i ferd med å avsluttes og etterspørselen begynte å ta seg opp

Høye temperaturer la en demper på etterspørselsøkningen, og prisøkningen fortsatte ikke i samme grad gjennom resten

av måneden. Prisene på ung okse som Landbruksdirektoratet følger var i gjennomsnitt 2–3 prosent høyere i august enn i juli i både Danmark og Tyskland. Hittil i 2015 ligger storfeprisene i EU på et høyere nivå enn i fjor.

I 2. kvartal var gjennomsnittlige EU-priser på storfe 2–3 prosent høyere enn i samme periode i 2014.

Prisutvikling på svin

De danske prisene på svinekjøtt som Landbruksdirektoratet følger var stabile i august etter en svak prisnedgang i månedsskiftet juli-august.

Den gjennomsnittlige EU-prisen på svinekjøtt viste tilsvarende utvikling. FAOs prisindeks for kjøtt viser at verdensmarkedsprisene på

svinekjøtt var på samme nivå i august som i juli, og betydelig lavere enn på samme tid i 2014.

I begynnelsen av august ble det europeiske markedet for svinekjøtt påvirket av den økonomiske krisen i Hellas. Nær 2/3 av det årlige greske forbruket av svinekjøtt dekkes gjennom import, der Nederland er største eksportør.

Landbruksdirektoratet har en rolle som rådgiver for Landbruks- og matdepartementet, og følger utviklingen i det internasjonale markedet for landbruksvarer tett. Nationen publiserer denne prisinformasjonen og analysene tilknyttet utviklingen i samarbeid med direktoratet. Se landbruksdirektoratet.no for bakgrunnsmateriale.